

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.— " 4.50
za četrt leta " 1.50; " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglas in oznanila se računajo po 8 no vracaja v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrtic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narodno, reklamacijske in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2. Odpri reklamacije o prosti poštni.

V edipost je moč.

Vabilo na naročbo.

Ob koncu tretjega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni in morda se nam bliža doba, ko bode narod slovenski kryavo potreboval ne o d v i s n i h glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gnotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . glđ. 6.—
za polu leta " 3.—
za četrt leta " 1.60

Uredništvo in upravništvo.

Storite konec neznosnim razmeram!

Ni ga kraja po vsej širni Avstriji — in menda po vsem omikanem svetu ne — kjer ne bi vihrali narodnostni ali politični boji. Napredujoči omiki, razvijajoči se politički zdrelosti in razstoči narodni samozavesti je naravna posledica, da si vsakdo o vsaki ideji, ob vsakem uprašanju, ustvarja svoje lastno subjektivno menenje. In tako postajajo narodna in politična načela. Ker pa so si menjenja večjega ali manjega števila posamičnikov ali povsem jednaka, ali pa vsaj jako sorodna, je zopet logično, da se ti somišljeniki drug drugemu približajo, da se subjektivna menjenja posamičnikov združijo v nekako skupino, koja naj bi se s jedinstvenimi močmi borila za načela, dotičnikom lastna; ali z drugo besedo: somišljeniki osnujejo si svojo posebno stranko, koja naj bi tej ali oni ideji, temu ali

PODLISTEK.

Trojna kletev.

(Poslovenila Gorská po Moricu Jokai-u.)

(Dalje.)

Napočil je dan poroke. Bil je k takemu opravilu nalašč vsvarjen dan. Nebo čisto kakor ribje oko, samo mala črna pičica na obnejbji kazila je nekako nebesni obok. Bil je to majhen črn oblak in njegovi robi so se svetili kakor čisto zlato. Ali nobeno oko se ni zmenilo zanj. Društvo se je podalo v cerkev, kjer se je imela vršiti poroka. Orglje zadone, trombe in bobni zapoje in ženin se poda z odlično nevesto k altarju, kjer jej prisoeže zvestobo do smrti. Ko pridejo one pomenljive besede na vrsto: "Jaz Petrus Rufus prisegam pri živem Bogu, pri sveti trojici in materi božji, — — —" ni imel časa izgovoriti cele prisege, kar zabobni v zraku in pretrese vse tečajje zemlje; v hipu zagrmí strašno ter tresči ravno sredi altarja, kjer sta klečala ženin in nevesta. Ko se do smrti prestrašeno ljudstvo zopet zave, najde oba na tleh v nezavesti ležeča in enega od drugega več kakor 10 korakov

onemu načelu pripomogla do smage. Dobro organizovana stranka je glavni in neizogibni pogoj konečnemu vpehu.

Tako opažamo mej vsem civilizovanim svetom stranke, vojskujoče se druga proti drugi. Te pa provzročuje vseobče gibanje in vrvenje in tu pa tam tudi malo razburjenja in jeze. Toda napačno bi bilo, ako bi hoteli te odnošaje smatrati kot bog-sigavedi kako nesrečo; ne: kakor moramo take boje z jedne strani obžalovati, tako se jih moramo zopet z druge strani le veseliti, kajti tekmovanje mej strankami in mejsebojna kontrola pospešujeta obči napredek; vsaka stranka hita in se giblje, da bi samo sebe pokazala svetu v lepši luči, češ: glejte, meni je v resnici obči blagor pri arcu!

Četudi nam je pripoznati, da je vmes kolikor-toliko hinavščine in da tudi nameni niso vsikdar zlatno-čisti, vendar je gotovo, da nekaj dobrega zrnja vsikdar odpade v občo blaginjo. Strankarski, politični in narodnostni boji torej nikakor niso taka nesreča, kakor trdi marsikaka, absolutistički nadahnjena dušica; ampak koristni so, ako se gibljejo — to pa je glavni pogoj — v gotovih mejah, predčrtanih po božjih in človeških postavah, in po zakonih pravicoljubja, dostojnosti in — vesti. Stranka, v istini boreča se za svoja načela in za pravično stvar; stranka koja vodijo etični vzvišeni motivi, čuva se vestno, da ne prekorači teh predčrtanih mej — in bilo to makari za hip v nje lastno škodo. Dokler se bori pošteno prepričanje proti poštenemu prepričanju, ni se bati, da se bojni valovi razlijo preko bregov in z blatom preplavijo vso ravan, kajti, ako je stvar pravična (vsaj po menenju dotične stranke), morajo biti tudi sredstva, koje uporablja, dostojna.

Pri nas v Avstriji večinoma nimamo strogo političkih strank, ampak pri nas prevladuje ideja narodnosti, to je: pri nas se stranke dele po narodnosti. Tako je več ali manj po vsej Avstriji in tako je osobito tu na jugu Cislitvanije: po Pri-

oddaljena. Nevesti se ni nič žalega pripetilo. Ali kedar ljudstvo Rufusa vzdigne in pregleda, zapazi, da je izginilo vse zlato raz njega. Še celo poročnega prstana ni bilo nikjer najti. Ljudstvo pa v strahu trepeta: "To je grozna, a resnična kletev Estere".

Po tem dogodku ni Rufus nikdar več mislil na ženitev. Neko znamenje ga je večkrat opominjalo na oni osodepolni dan; to je bil zlati križ, kojega ga je v svoji ohelosti na prsih nesel k poroki in katerega mu je strela tako umetno na golo kožo narisala. Zdjaj je bilo Rufusu jasno, da je Bog ulišal kletev nesrečne njegove soproge Estere in ni se več norčeval z božjimi rečmi. Mislil si je, kar se je enkrat zgodilo, zna se tudi drugi in tretjkrat. Zavoljo tega živel je v nemiru in strahu, kakor oni, kateremu se že prebrali smrtno sodbo.

Kedar je videl, da se nebo oblači, ali da se bliža nevihta, skril se je v posteljo in čakal konca hudega vremena. Da je vedel, da nam je Bog ustvaril moč, katera nas sedaj varuje pred bliskom in gromom, ne bi se bil tresel mej blazinami pri vsakem blisku, temveč zavaroval bi

moškem in v Dalmaciji. Vzemi kateri si bodi časopis v roke, — in časopisi so zročala strank — najdeš izvestno le malo sledu političkim idejam, ampak polemika suče se večinoma o narodnem, ali — da se še določneje izrazimo — o jezikovnem uprašanju.

Vsaj tudi ni mogoče, da bi bilo drugače. Vsak narod, ki se je jel zavedati narodnosti svoje, smatra kot prvo in sveto svojo nalogo, da osigura bodočnost narodnosti tej ter čuva neprestano vsako ped lastne jej zemlje. Ker so pa drugi narodi, katerim se ni treba bati za svoj obstanek in jim je narodno življenje zagotovljeno, več ali manj ekspanzivni in hrepene po tem, da bi narodnosti svoje oblast kolikor možni širili — in sicer na račun manjših, mladih in na javno pozorišče stoprav stopivših narodov —; ako tedaj na jedni strani postopajo ofenzivno in so na drugi strani prisiljeni stopiti v defenzivo: je boj neizogiben. Menda ni treba povdarjati, kdo je pri nas po Primorskem, osobito pa v Istri, v ofenzivi in kdo v defenzivi; kdo so srečni "beati possidentes" in kdo je tlačan; kdo je tako pohlepen, da bi hotel vedno več in več imeti in kdo da je prisiljen ne le boriti se za prava, koje so mu drugi siloma odvzeli, ampak je tudi prisiljen neprestano čuvati še ono malo, kar še ima. Kdor se zanima za javno naše življenje, ta je izvestno pogodil pravi odgovor na vsa ta vprašanja.

Ni še dolgo let temu, ko so le skrajni optimisti mej nami — teh pa je bilo sila malo — upali in verovali v narodno probujo istrskih Slovencev in Hrvatov; ko so se naši nasprotniki čutili toli trdne, da so s posmehom opažali napore posamičnih naših rodoljubov: njim se je videlo le vprašanje časa, da v Istri za vedno zamre živelj naš.

Varali so se naši pesimisti, a še britkeje so se varali — to nam pričajo njihove jeze izbruhi — italijanski hegemoni; duh, ki z elementarno silo preveja vse naše stoletje, duh narodne ideje, našel je

svojo hišo na vse štiri strani s strelodom. Ali takrat se je razprostiral velik gozd tam, kjer se zdaj vzdiguje rojstno mesto Franklinovo, ki je iznašel mogočno sredstvo, ki nas obvaruje marsikakšne nesreče.

Postelja njegova je bila nekam čudno vrejena. Spodnji del je bil steklen. Pokrivalo in blazine so pa bile iz čiste avile. Stala je sredi velike sobane in na vsako stran je viselo težko svilenó pregrinjalo. Stene so bile z voskom prevlečene, da bi se ne poznala kakošna črta na zidu, po kateri bi mogel blisk v sobo.

Ali vse to mu ni nič pomagalo.

Napočil je dan obletnice onega strašnega dne Rufusove prisege, koja je trem bitjam vzela življenje. Ves dan je bil krasen, solnce se je že nagibalo zatonu in približeval se je prijazen večer.

Rufus je bil vesel, misleč, da takrat je nevarnost minola ter ni se bal hudega. Ali kar naenkrat zakrije črn velikanski oblak nebo in spreminjal se je v grdo, strašno pošast. Njeni robi so se svetili kakor temno žareče iskre: predpoda notranje jeze in maščevanja. Dozdevalo se je, da je dobil oblak perutnice in se

svojo pot tudi v srca istrskih Slovanov in je dal novo direktivo vsemu gibanju v deželi tej ter je z lastno mu moralno silo v kratkem zrušil fikcijo o nezrušljivem gospodarstvu nasprotnikov naših. V Istri — v oni Istri, o kateri se je mislilo, da nje slovensko prebivalstvo skoro leže v narodni svoj grob — da torej tu narodnostni boji niso več mogoči — vnel se je mej obema narodnostima boj, kateremu glede srditosti v tem trenutku ni para v vsej širni Avstriji. Posledica temu preobratu je: da se je na naši strani jela vzbujati in širiti nada do novega narodnega življenja — do preporoda — in se po takem dan na dan manjša število pesimistov — in da sta mej nasprotniki zavlada silna srditost in nečuvčen fanatizem, izvirajoč iz bridke zavesti, da so se varali in da skoro izgube, kar se jim je videlo neoporečna, nedotakljiva last. Te dve istini nam pojašnjivati srditost boja po Istri.

In sme kdo obsojati narod naš, da je zapričel ta boj za najdražji svoj zaklad, za narodnost svojo? Kdor pošteno misli, kdor uvaža sveto resnico, da ne le vsak posamičnik sme po vsej pravici zahtevati — vsaj smo vsi po božji podobi vsvarjeni — človeka vredno ekzistencijo, ampak da imajo tudi celi narodi pravico zahtevati, da se spoštujejo prava, pripadajoča jim kot skupini jednakokrvnih in po govorici, običajih in vsem duševnem življenju sorodnih si bitij: ta mora iskrenim spoštovanjem sneti klobuk raz glavo pred narodom, ki se je z največjim naporom in oprt le na svoje lastne intelektualne sile in na plemenito ljubezen do samega sebe, jel dvigati iznad prepada, nad katerem je visel le še na jedni sami niti. — Le čuditi se moramo, da se nit ni že zdavna pretrgala in da ni telebnil v zevajoči prepad. Narod, ki je, blizo svojega groba stoječ, dovršil tak čin, je dokazal, da je vreden srečnejše bodočnosti: da je sposoben za življenje. Organizmu pa, ki je dokazal sposobnost svojo za življenje, ni smeti kratiti potrebnih pogojev za to živ-

hkrati mogočno raztegnil čez vso nebo, kakor da hoče umirajočemu saklicati: Ni več rešenja za te, vsak tvoj pokus je zastoj! Trešč se po vsem životu opazoval je Rufus približajoči se oblak, ter pri vse tem pozabil, da je učenjak. On je samo to videl in čutil, da v tem oblaku tiči vsa njegova osoda in vsa njegova nesreča.

Ves prestrašen opazuje, da oblak odpira oči in zopet zakrije, kakor bi mu hotel reči: "Te vidim!" Seveda, vsak tak pogled je bil v podobi strašnega bliska izražen. Nemudoma se poda Rufus v svojo posteljo. Obleče si svilenó obleko, zakrije posteljo s svilenimi preprogrami in vzame v roko molek iz jantara, ne radi molitve, temveč radi tega, da je imel jantar v rokah.

Glavo je skril v blazine in s trepetom pričakoval izida hudega vremena. Mrzel pot ga je oblival, ko je štel vdarec žile na svoji desnici. Oh, kako strašen se je zdel Rufusu glas groma in bliska, kedar je z zvižgajočo močjo poslal svojo jezo na zemljo. Naenkrat se začuje strašen ropot in potres, da se vsa zemlja zmaje, in z zemljo vred vsa arca, katera so si v svesti kakošne hude krivice. (Koniec pril.)

ljenje. Po takem je jasno, da krivo mišljijo in delajo oni, ki govorijo o neosnovanih „prezencijah“ isterskih Slovanov, o nevarnem gibanju, nastalim mej temi našimi rojaki, koje treba na vsak način udušiti. (Konec prih.)

Vera in narodnost.

II.

Sam papež Pij IX. bil je v prvih letih pristaš liberalizma in sedaj vladajoči Leo XIII. je po nekako liberalnih načelih uravnal sveto Cerkev. Ne trdimo pa, da se liberalizem od svojih začetkov ni spremenil. Da, nekateri liberalci zlorabili se slobodo mišljenja in razumnosti ter zabrel v — lažliberalstvo, koje edino razjeda današnje društvo.

Ker pa iz hudobije jednega pojedinega člana kake družbe še ne moremo sklepati, da je vsa družba njemu enaka ter jo meni nič tebi nič obsoditi kot okuženo in nevarno, ne moremo dosledno tudi na podlagi samo jednega več ali manj nepremišljenega izreka ali stavka, napisanega po kacam našem pisatelju svetskega stanu, obsoditi koj ves ta stan, ter ga smatrati bogotajskim, nevernim itd. Liberalizem, dokler je ostal pri svojih prvotnih zdravih načelih, bil je povsem koristen in priporočljiv, a ko so ga Židovi onesnažili se svojimi krivimi nauki, prelevil se je v nevarno in škodljivo stranko. Glavno načelo pa je ostalo nedotaknjeno in še živi na tisoče dobrih katoličanov, ki s ponosom trdijo, da spadajo k liberalcem!

Ali je torej greh, da se tudi Slovenci oklepajo liberalno-kračanskih in naprednih načel ter se na njih podlagi hočejo popolniti in vsestransko napredovati? Smemo jih radi tega koj stlačiti v jeden koš z framasoni, ateisti, brezverci?

Nikomur ni to še na pamet prišlo, da bi vsako besedico in dejanje dlakocepil in rešetal in jo postavil na zlatno tehtnico ter, ako je našel samo za las razlike mej svojim mišljenjem in onim kritikovanca, koj zaznamoval tega z znakom sramote ter planil nanj kakor jastreb na svoj plen. Dolgo let borili so se slovenski rodoljubi svetskega in duhovskega stanu sporazumno in v bratski slogi v prid milemu slovenskemu narodu in nikoli ni uprašal duhovnik svojega posvetnega kolego: „Človek, si pa ti res veren rimski katoličan? Ako nisi, pustim te na cedilu“ — kajti dobro je vedel, da sti Slovence katoliška vera in zavest prirojeni in da se Slovenci svojej veri nikdar ni izneveril: delala sta skupno in složno in dosegla velike uspehe ne vprašavši se mej sabo, je-li sta katoliškega ali ultrakatoliškega prepričanja. Kako je pa danes? V Gorici tuhta in stika dejanja slovenskih rodoljubov nek novodobni prorok meseč, da je poklican mej Slovenci — rešiti vero. Nikakor ne bi hoteli možu delati krivico ter nečemo tajiti, da ne dela po svojem prepričanju; ali isto tako gotovo je, da se zaleta v odprta vrata — katero delo pa je do čela odvisno — in njega boj „za vero“ mora Slovenci dovesti — v naročje ptujcev.

Največjo nevarnost za katoliško vero in prvi vzrok verske mlačnosti zasledil je v liberalizmu, katerega načela — a ne židovsko liberalna — so naši pesniki in pisatelji od nekaj zagovarjali ter je bodo oznanjevali tudi v prihodnje slovenskemu ljudstvu, prepričani o resnici in pravičnosti teh idej. Kot verni katoličani širili so in bodo ideje pravega liberalizma in napredka, vedeči se po izreku večnega pesnika Danteja, ki trdi, da je raba naše duše dvostruka: praktična in spekulativna; praktična raba je — ravnati pošteno, oprezno, poblešno, jako in pravično, v drugem obziru pa razmišljati djanja božja ter urediti svoje življenje po ukazih Stvarnika. V tem nahaja pravi liberalcec po izreku Danteja pravo srečo.

Človeštvo živi v ideji in za ideje, in njega prava zgodovina je zgodovina njegovih idejalov.

Vera je človeku neisogibno potrebna. Istotakom je potreben dogmat naše Cerkev. Svečenstvo, kakor tudi vse verske in cerkvene navade in ustanove smemo uvrstiti mej dogmata. Verakemu dogmatu so načela ustanovljena v prid človeku; z njimi se je človeku omogočilo izpolnjevanje njegovih dolžnosti proti Stvarniku, njega (človeka) srčni potrebi in verskemu čutu, ki se nahaja in izraža v dogmatu.

Ako pa nekateri krivi proroki izvajajo iz dogmatov povsem krive posledice, nasprotujoče pravemu čutu in razumu — tej dedščini vsega človeštva — se ta čut jame zoperstavljati ter vcepi tudi v srce malomarnost do dogmata.

Da jasneje govorimo: o resnicah, kojim je podlaga človeški razum, se naša pamet vrta v nekakem krogu dvojbe ter jej je nekako zoperno, ako je „čutstvo razuma“ ne prepriča; enake resnice niso resnice, če jih pamet ne potrdi, ali, kakor Latince pravi, ako nimajo obsegnum rationabile. Zdrava pamet mi veli povpraševati vedno po uzrocih kaki stvari ali resnici, predno jo smatram za gotovo in vsacemu je že prišla v srce nekaka dvojba o resnicah, koje svet že zdavna smatra za resnice.

Ako pri resnicah nedostaje čutstvenega potrdila, kar se pa zgodi, če oni, ki proklamujejo dogmate in pravne resnice, iste onečešajo ali pretiravajo: tedaj občuti naše srce, ki je ustvarjeno, da veruje in ljubi, neki posebni čut boječnosti, da se je zlorabi; istotako tudi razum, ki navadno sledi srcu, ne da bi sam resnico rešetal in premislil.

Torej dogmati in vse njih posledice naše srce ne smatra resničnimi, ako so isti protivni čutstvom razuma in srca. Ako se tedaj veleva, da treba zanikati ukazujoče svoje prepričanje; ako se veleva verovati to, kar razum in srce opravičeno ne moreta verovati, ako se razumu in srcu zabičuje, da, če jima ni možno verovati, je to uzrok podedovanega greha Adamovega; ako se preti s smrtjo takim ljudem, ki so nesrečni, ker z lastnim razumom in srcem iščejo resnice — je to najžalostnejša psihična muka sedanjega kristijana!

Dogmati, združevajoči končno z neskončnim, dvigajo srce; kajti srce jih ume, ker je prepričanje o resničnosti večne ljubezni; človeška pamet pa, videča zlati mir v srcu, čuti se tedaj srečno v poznavanju Boga.

Čemu torej, uprašamo, dvojiti nad verskim prepričanjem slovenskega naroda, ako se vsi njega sinovi pripoznavajo kristijane in vernike sv. katoliške Cerkev? Res je, da ni vsem ljudem podeljena enaka gorečnost v verskih in svetnih stvarih, toda poglavito je, da ostane stari, pravi princip, koji se potem razvija po raznih načinih. In glavni katoliški princip živi še jak v slovenskem življu.

Politični pregled.

Netranje dežele.

Njegovo Veličanstvo došlo je dne 26. t. m. v Prago, kjer so mu priridili tako veličasten vaprjem, da celo „N. Fr. Pr.“ priznava, da je nadkrilil vsa pričakovanja. In cesar sam izrazil se je uprav navdušeno na tem „prepričnem“ v sprjemu; istotako se je Njeg. Veličanstvo divilo velikemu napredku naroda češkega, o kojem pričaja jubilejna razstava. Dne 27. t. m. vsprejel je cesar deželni odbor, župana praškega in liberškega in 220 načelnikov okrajnih zastopov obeh narodnosti. Skupno to deputacijo je vodil deželni maršal knez Lobkovič. Obde so obžalovali, da minister-predsednik prof. Taaffe radi bolezni ne mora spremljati cesarja na tem potovanju. Bolezen Taaffe je bila sicer resna, a ne nevarna in skoro ozdravi popoln.

Yčeraj na večer priredila se češka in nemška društva cesarju bakljado in sere-nado. Pel se je en češk in en nemšk zbor. Cesarsko posem je pelo na tisuče ljudi.

Zahteve za vojne potrebičine povzajajo se letos — tako so določili prihodavno vršivih se vojnih posvetovanjih — za osem milijonov, koje svote večja polovica pade na rano tostranske državne polovice. Obojestranska španóna ministra sta jako energično branila svoji — ravnovesji, da je moral vojni minister odstopiti od svojih velikih zahtev.

„Fremdenblatt“, javlja, da so izkazi državnih blagajn v Avstriji in na Ogorskem veliko ugodnejši, nego je to izraženo v proračunih.

Nedavno predstavil se je svojim volilcem češki realist dr. Masaryk. Izjave njegove so jako zanimive. Dr. Masaryk meni, da češki poslanci se ne morejo družiti z moravskimi Čehi, kor ti poslednji so prevladni. Zato pa je bil govornik proti temu, da Moravani pristopijo mladočeškemu klubu. Isto tako se Čehi ne morejo družiti s Hohenwartovim klubom, kajti v tem klubu sede češk plemenitaši. S Poljaki ne žive Čehi ni v prijateljstvu ni v nasprotstvu. Dr. Masaryk sicer želi sprave z nemškimi sodeželani, ali sedanjih punkcij ni mōči vsprejeti, ne da bi se popred preosnovala. Res je, da so Čehi v državnem zboru osamljeni, ali osamljene so tudi vse druge stranke, kajti vsakdo se valed razlike v programu boji sklepati zveze. Mladočehi morajo najpopred skrbeti za notranjo svojo organizacijo. V to pa je potrebno, da se narod politiško vzgoji.

Hrvatski sabor se baje snide dne 20. oktobra.

Vnanje države.

Državnemu svetu ruskemu predloži se v kratkem posebna predloga, tikajoča se židovskega uprašanja.

Dne 7. septembra odpovedala je Srbija avstro-ogersko-srbako trgovinsko pogodbo, zajedno pa izrazila želja, da se takoj prično obravnavanja za sklenitev nove pogodbe.

Visoka porta doposlala je svojim zastopnikom v inozemstvu okrožnico, tikajočo se dardanelskega uprašanja, v kateri trdi, da se niso rušile nikake pogodbe.

Znani italijanski politik Bonghi napisal je v zadnjem zvezku „Antologia italiana“ znamenit članek o obči evropski situaciji. Bonghi pravi, da je Nemčija kriva na tem, da je situacija tako težka in neznosna. Nemčija je zopet uvela pravo sile ter si se silo osvojila dve pokrajini, glede katerih Francozi s popolnim pravom zahtevajo, da se jim vrneti. Znamenit je ta članek zato, ker je Bonghi član iste desnice v parlamentu, koja je zagovarjala zvezo z Nemčijo, predno jo je levica sklenila; vrhu tega je Bonghi velik oseben in politiški prijatelj ministru-predsedniku ter ga na dvoru — osobito kraljica — jako radi vidijo. Iz tega je jasno da ministerski predsednik Rudini sicer zagovarja zvezo z Nemčijo, ker jo mora, a da zajedno njegovi najintimniši prijatelji dosledno izpodkopujejo zvezo to. To je povsem naravno, kajti trojna zveza nima simpatij mej narodom italijanskim, in to iz dveh vzrokov: ker nasprotuje narodnim tradicijam in ker se je ljudstvo naveličalo nositi velikanska bremena, koja mu nalaga ta zveza s tem, da zahteva velike žrtve za vojne namene in ker zahteva boj na narodno-gospodarskem polju z bogato sosednjo in sorodno Francijo. V Vincenci je pa govoril glasoviti iredentovec Imbriani istotako proti trojni zvezi ter je povdarjal potrebo, da se Italija emancipuje od nemškega upliva. Konečno je govoril — to je že njega stara navada — o Tridentu in Trstu. Serbski „Odjek“ prinaša dopis iz Bukarešta, v kojem trdi, da Rumenijsa nikakor ne ostane nevtralna, ako pride do vojne, amkak da se bode vojevala na

strani Rusije. V tem pogledu mišljijo vsi državniki soglasno z narodom.

Francoske republike predsednik Carnot potuje sedaj po istočnem delu države. Pojave povodom tega potovanja smemo smatrati velikim triumfom republike, kajti razni nagovori in pozdravi pričajo, da se je veliki del duhovščine jel spoprijaznevati z republičansko obliko države. Razni katoliški prelati zagotavljali so republike predsedniku svojo udanost. Ako se ta pretvarjajoči proces tudi nadalje dosledno razvija, smemo reči, da se republika v kratkem iznebi najnevarnejšega svojega dosedanjega protivnika in jej je potem obstoj zagotovljen.

V Bapoume imel je francoski minister vnanjih zadev govor, v katerem je izrekel nastopne znamenite besede: Dvajset let je trebalo, da je republika prestala biti preporni objekt. Republika je morala po svoji avtoriteti, po svojem obstoju in po dovršenih činih dokazati, da i ona more biti vlada v najzvišenejšem zmislu besede. Razsoden in v svojih sklepih jako odločen in miroljuben vladar dal je izraza simpatijam, ki vežejo njega deželo z našo. (Navdušeni vskliki: Živio car! Živila Rusija! Živila Francoska!) Ruski narod pridružil se je svojemu caru, da nam pokaže svoje prijateljstvo, in vi poznate čutila, s katerimi smo odgovorili na te dokaze prijateljstva. Dogodki v Kronstatdu odmevali so po vseh, tudi najmanjših sekih Francije.

Nemška vlada je zdatno ublazila predpise glede potnih listov, potrebnih za potovanje po Alzaciji in Lotaringiji, kar se v obče smatra kot mirovno znamenje. V tem zmislu piše tudi petrogradski „Journal de St. Petersbourg“.

Nemiri v Kini proti Evropejcem postajajo vedno silnejši. Vsa dežela je vzbunjena, mej ptujci vlada silen strah. Kineška vlada je telegrafovala svojemu pariškemu poslaniku, da hoče potrebno ukreniti v varstvo ptujcev ter je v ta namen odposlala severno brodovje ob bregove vznemirjenih pokrajin.

DOPISI.

Iz Pomjana dne 20. septembra 1891.

(Izv. dop.) Ni dvomiti, da se Vam bode z več strani natanjčno poročalo o naših občinskih volitvah, katere so se minuli teden vršile (a ne dovršile), da svet poizve hudobijo in krivičnost naših nasprotnikov, ne hotečih spoštovati postave. Silni naši nasprotniki prekosili so takrat sami sebe. Toda najbolje pero bi se zastoj trudilo primerno opisati nečuvno postopanje naših nasprotnikov: le oni, ki je bil navzoč, pojmi to — in strmi! Naši „Italijani“ hočejo po sili še nadalje gošpodovati, da-si vedo, da večina ljudstva niti čuti noče o njih. Razni, ne baš častni vskliki povodom volitve bi jih bili lahko o tem prepričali. Kaj sedaj? uprašujemo sedaj vsi.

Čast in hvala bodi blagemu vladnemu komisarju gosp. Rebecku. Le on je zabil in obvaroval, da se ni prigodila velika nesreča; njega vsestranska pravičnost je mogla pomiriti razburjeno ljudstvo; najhujše krivice prenašalo je ljudstvo iz apoštovanja do tega moža, koji nas je zagotavljal, da je še pravica na svetu in da se nam ne treba nič bati. Solznimi očmi je ljudstvo poslušalo te besede pravičnega moža, ki ni gledal ni na desno ni na levo, ampak delil jednako pravico na vse strani.

Gorje, gorje, kaj bi se bilo dogodilo, da ni bilo na mestu pravičnega vladnega komisarja! Pomislite le, da je nek dosedanji občinski svetovalec prvi začel na naše ljudstvo kamenje metati, ker se je hotelo rešiti tega človeka in žnjim tudi lahonskega jarma. Dogodek ta prijavil se je c. kr. žandarskemu straž-

meštru in nadejamo se, da c. kr. sodišče uvede strogo preiskavo, kajti naveli smo tudi potrebne priče. Moč ta in njegova rodbina imajo že zdavno to grdo navado, ljudi s kamenjem napadati. O tem govore celo že sodnijski protokoli; kar je bilo svoječasno skrito, je sedaj očito. Kakor rečeno: nadejamo se, da pridejo slavne c. kr. oblasti sodejcem na sled.

Laž in prevara sti glavni sredstvi naših nasprotnikov, a kojimi bi hoteli še nadalje gospodovati. Celu pravični in nepristranski gospod vladni komisar priznal je izrečno, da v Pomjanu kraljuje laž. Mi pa vprašamo, kdo so redniki laži? Nasprotniki naši, poslužujoči se krivice in nepostavnosti.

V četrtek dne 17. t. m. besnili so proti cerkvi in duhovščini, a vedo naj, da orjaškimi koraki dirjajo — v propad. Kdor buta v skalo sv. Petra, si zdrobi glavo. Zdrobili so si je že mnogi in zdrobite si jo tudi vi.

Dokler teče kri po žilah naroda našega, protivil se bode onim, ki postavijo nogami teptajo. Resnico to jim je sicer potrpežljivo naše ljudstvo dan volitve v obraz klicalo. Nikdar se ne vdamo stranki, ki glasove — kupuje.

Mi smo Avstrijci in Slovenci in to hočemo ostati. To hočemo našemu mogočnemu tako dolgo v ušesa trobiti, da nas boče umel, ako ni gluhi — slep na duhu je že takó. P. D.

Različne vesti.

Konfiskacija Poslednjo številko našega lista zaplenilo je c. k. državno pravdnitvo radi dopisa iz okraja Voloskega. Naročnike naše prosimo — potrpljenja.

Dopolnilna volitev državnega poslanca za volilni okraj Koper-Poreč-Pulj je razpisana na dan 30. oktobra. Po takem se bodo volitve volilnih mož vršile sredi oktobra. Rodoljubi na delo!

Deputacija, obstoječa iz poslancev dr. Andreja Sancina, Ivana Martelanca in Štefana Nadliška izročila je večeraj prevzvišenemu škofu tržaškemu prošnjo za ohranitev slovenskih prepovedi in slovenskega petja pri sv. Justu. Na prošnji je blizu šesttisuč podpisov. Več o tem prihodnji. — V nedeljo je bila zadnja slovenska prepoved pri sv. Justu, cerkev pa napolnjena do zadnjega kotička.

Slovenske prepovedi. Muničpalna delegacija storila je v svoji poslednji seji nastopni sklep: Ker v prvostolnici cerkvi pri sv. Justu s prvim oktobrom prenehajo slovenske prepovedi in slovensko petje in se namerava uvesti tako petje in take prepovedi pri sv. Antonu staremu, sklone se glede na to, da novotarija ta nikakor ni opravičena z ozirom na neznatno število 486 slovenskih prebivalcev te župnije proti 7319 Italijanom, pri škofijiški kuriji storiti potrebne korake, da se opusti namerovana ta odredba.

Od sv. Ivana se nam piše: V nedeljo pri obedu opomnil sem, da je bila danes zadnja slovenska prepoved pri sv. Justu. Komaj sem se dotaknil tega predmeta, zasolžile so se nam oči. Mali otročiči so pa začudeno povpraševali, čemu oče in mati jočeta? Toli me je presunil ta dogodek, da se nisem mogel več vzdržati — in planil sem iz hiše. — Gredeč v ponedeljek v jutro po svojih poslih, dotiče me na poti nek domačin. Prvo njega uprašanje je bilo, je-li sem bil pri zadnji slovenski prepovedi v prvostolnici tržaški? In tudi tem možu zarosili sti očesi. Hotel sem naglo kreniti v ulico na levo, da se izognem temu prizoru, a mož je mahne za mano: to pa kar je govoril, ne bi smel priobčiti nijeden slovenski list. — Mahnič in družba, tu imate obilo posla, da utolažite globoko užaljeno, pobožno ljudstvo naše!

Korak za korakom. Gibanje, nastalo med našimi someščani italijanske narodnosti valed odprave slovenske prepovedi v cerkvi sv. Justa, postaja vedno intenzivnejše ter se njega valovi raztezajo na širje in širje. A pripoznati nam je, da se stvar razvija strogo logičsko doslednostjo in v onem smislu, kakor smo prerokovali matematiško gotovostjo. Pojavi v italijanskem našem časopisju so nam v popolno zadoščenje — četudi žalostno zadoščenje — za vse óne grenke, koje smo že morali čuti, ker smo govorili kakor nam je velevala naša vest; in za vse preganjanja, koja nas, ako se ne varamo, še čakajo. Nasprotniki naši v domačem taboru uverijo se skoro, kako neosnovana so bila očitanja, napisana na našo adresu, češ, da hočemo v cerkev zanesti narodne tendencije. Kaj tacega namerovati nismo mogli, ker se jekleno držimo stališča, da cerkev ne posnaj narodnostne pristranosti. Kdor ne verjame, da ne mi, ampak da so oni, koji so izposlovali odpravo slovenske prepovedi iz cerkve sv. Justa, jeli tirati narodno vprašanje v cerkev, vzemi le katerisibodi tržaški italijanski list v roke in videl boče, kako se ti fanatiki repediijo proti namerovanemu uvedenju slovenskih prepovedi pri sv. Antonu staremu ter da žugajo celo z represalijami; a danes nam je javiti, da je nek tukajšnji list storil korak dalje ter zapričel akcijo, naperjeno proti ekzistenciji onih, ki žele slušati besedo božjo v svojem (slovenskem) jeziku, češ: ako odpravimo te iz mesta, odpade škofu izgovor za uvajanje slovenskega jezika po mestnih cerkvah. Dotična izjava „Independenteja“ je za nas prezanimiva zato, ker ne zanikava potrebe slovenskih prepovedi — in bodisi samo za služkinje — a zahteva, da se potreba ta odpravi s tem, da nijedna družina ne vsprejme služkinje, ki ne čuti in govori tako, kakor čuti gospodar. Po takem je križ storjen čez vse služkinje in vse hlapce narodnosti naše. Kdor v tem hujkanju ne more pogoditi fanatično-narodne tendencije, ta je slep. Kdo tira tedaj narodnostna uprašanja v veraka?! Nikakor nismo hujskali, ampak govorili smo resnico, izražajoči bojazen, da odprava slovenske prepovedi pri sv. Justu ni zadnja žrtev „pro bono pacis“, ampak da je to začetek koncu. Velečastiti ordinarijat pokazal je — da umiri besneče duhove — prest, a dotični krogi niso zadovoljni se samim pratom, ampak zahtevajo v s o r o k o.

No, vender! Velikim zadoščenjem smo opazili, da se je jel v „Novicah“ oglašati mož, čegar rodoljubje je kristalnočisto, da se svojo mirno in na bogata skustva oprto besedo malo pojasni sedanje tužne odnošaje mej Slovenci, odnosno da premotri usroke tem odnošajem. Veseli nas, da „Slovenec“ izrečno konstatuje, da je to „mož, katerega dišamo kot uzornega rodoljuba in katolika!“ Torej vender! Ali gospóda: ako ste postavili to prémiso, morate tudi izvajati primerne posledice: ako je mož uzoren katoličan in rodoljub, je gotovo trikrat dobro premislil, predno je napisal ólanek za javen list, koji je mej tržaškimi Slovenci vzbudil kolikor toliko senzacije. „Slovenec“ pristavlja sicer, da mož ne vidi dobro za kulise, a po našem mnenju je čestiti kolega v zmoti, kajti za kulise ljubljanske vidimo še precej dobro celó mi, kamo-li da ne bi videl ta mož, ki vam je veliko bližji in zavzema — skoro bi rekli — prvo mesto mej slovenskimi politikami. Vsakakó pa je to v novejšem času v Slovencih do cela nenavaden in vesel pojav, da se komu, ki se povsme ne strinja se znano stranjo, vender priznava, da je uzoren katolik, kajti dosedaj se je kar povsmešno obojsalo vse delovanje in mišljenje vsakoterega, ki je bil toli drzen, da je imel o našem domačem prepiru svoje lastne, samostojne nazore. No, vender! — S ólanekom „Predobro se jim godi!“ nismo hoteli morda označiti tega ali onega urednika, ampak tiste predobro znane nekater-

ike. Poznajoči slovenskih časnikarjev značne situacije ne zavidamo nikakor tudi „Slovenec“ urednikov na prisojeni jim nálogi in zahvaliti bi se morali, sicer uljudno, ali najodločneje, ako bi nam hoteli nakloniti del onih „dobrot“, koje oni sami uživajo. — Kar se pa tiče „prekulané stvari“ o slovenskih prepovedih pri sv. Justu, nas je zopet razveselila „Slovenec“ odkritosrčnost, priznavajoča, da se je uprašanje to „morda rešilo slovenski stvari na škodi.“ Ali gospodje, za kaj pa ste zagovarjali tako rešitev?! Da bi vi na tem krivi bili, da se je tako rešilo — tega pa živ krat nikdar trdil ni. No, vender: slovenski stvari na škodo!!!

„E' Istrie“ goriški dopisnik se urdi, ker je v goriški razstvi opazil tudi nekoliko slovenskih napisov, češ: Gorica je italijansko mesto in zato bi morala imeti razstava izključljivo italijansko lice. Počas, počas, gospodine! Prvič ni res, da bi bila Gorica italijansko mesto in drugič ni privedilo razstave goriško mesto, ampak dežela. A dežela je po veliki večini slovenska — to bi morali vedeti celó ignoranti, ki dopisujejo gori omenjenemu listu. Mi jadikujemo — in to po vsej pravici — da se večina prebivalstva zapostavlja na nezasišlan način, a pravico ljubom „Istrie“ vidi se še to preveč, kar se je milostno privolilo večini tej. Menijo li gospóda, da smo res pariije — sužnji?! Proti taki osodi branili se bodemo, dokler je le kolikaj krvi v žilah naših!

Zlobnost. Parkrat se je pripetilo, da je priletelo kamenje na voze konjake železnice, vodeče iz mesta v Barkovlje. Italijanski listi so bili takoj na mestu se kleveto, da ta pobalinstva je pripisati narodni nestrpljivosti okolčanov, zlasti pa Barkovljanov, ter so na vse grlo klicali policijo proti nam na pomoč. Toda obrekovanje je imalo le kratke noge; žandarmerija je namreč dognala, da sta kamenje metala — in sicer iz gole razposajenosti — 12 letna Josip Widmar in Matevž Vičič z Grete. Takim paglavcem vender ne bodete pripisovali političkega ali narodnega fanatizma, naperjenega proti Italijanom, in to tem manje, ako sta dotičnika z Grete doma, koji kraj je — žal — po večini doména naših protivnikov. Deška sta zakrivila pobalinstvo, italijanski listi pa — zlobnost.

Slovenska šola pri sv. Jakobu praznuje v soboto dne 3. oktobra ob 8 uri imendan Njeg. Veličanstva se sv. mašo.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se darovali: Za dobro „majnengo“ 1 glđ. — Vesela škedenjaka družbica 50 kr. — Ivan Domicelj daroval 50 kr. — Dobitek na igri 30 kr.

Za sv. Ivansko podružnico sv. Cirila in Metoda nabralo se je pri banketu ob priliki odhodu častitega g. kaplana Rajko Logerja 9 glđ. 27 kr.

Vpisovanje na c. kr. državnem gimnaziju se bode vršilo dne 1., 2. in 3. oktobra od 8—12 ure predpoludnem. Oni pa, koji dosedaj niso pohojevali ta gimnazij, morajo se prigrisati že v prvih dveh dneh.

Trgovinski minister marquis B a c q u e m došel je dne 28. t. m. v Gorico ter si ogledal tamošnjo razstavo.

Komisija v Trstu. Trgovinski minister odpošlje v kratkem posebno komisijo v Trst, da prouči učinke odprave proste luke.

lsterska posojilnica v Pulji. Brez hrupa in ropota ustanovili so naši puljski rodoljubi posojilnico, registrovano za drugo z omejenim poroštvo. Posojilnici na čelu stoji dr. M. Laginja, namestnik mu je dr. Konrad Janežič. Odborniki pa: Ignacij Stiglič, Dragotin Fakin in Jakob Kirač. Posojilnica dovoljuje posojila na navadna dolžna pisma, menjice in na srebro, zlato, državno papirje in slednjič na hiše in zemljišča. Pravico do posojila imajo samo člani društva. Kdor hoče postati član društva, mora vplačati zadrudni del 10 glđ. a jamčiti za drugih 90 glđ. — Slava mo-

žem, ki so nam zasnovali ta prepotrebni zavod, kajti, kakor kitro rešimo ljudstvo iz materijalnih in financijelnih spon, ki ga tišče, je zmaga naša na vsej órti gotova! Ne smemo pozabiti resnice: da materijalne skrbi in stiske počasi zamore tudi najkromentejši značaj. — Vivat sequens!

Rožansko posojilno in konsumno društvo. Pravila te najnovejše zadruge je ces. kr. trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu potrdilo z odlokom z dne 28. avgusta t. l. št. 11347 ter bode imelo novo društvo dne 4. oktobra ob 4. uri popoldne v Rojanu svoji prvi občini zbor. Potem konsumnih društev smo že večkrat pojašnjevati ter našim delalcem kazali kot vzgled napredne Lahe, kojih „Banco operaio“ donša svojim udom velicih dobičkov. Radi česar moramo pohvaliti vrle Rožančane, ki so si osnovali enako društvo, čigar namen je pred vsem svojim udom preakrovati vse v gospodarstvu potrebne stvari po zmernih cenah ter svojim udom zagotoviti poleg tega še lep letni dobiček. Kakor óujemo bode to društvo kmalu začelo svoje delovanje ter odprlo svojo gostilno. Priporočamo torej našemu delalskemu stanju, da mnogoštevilno pristopijo k tej zadruzi, ki jim oboča koristi. Čim več bode udov, tem bolje bode društvo shajalo in tem širše in uspešnejše bode njega delovanje. Kdor pozna, kako se tujei v naši okolici šopirijo in čestokrat zasramujejo iste domačine, od kojih žuljev živé, mora z veseljem pozdravljati domače društvo, čigar namen je okoličana osvoboditi od tujcev ter ga storiti samostalnega. Društven delokrog ni samo Rojan, temveč Trst in okolica v obče. Naj bi torej tudi mestjani pridno pristopali ter to hvalevredno zadrugo podkrepili!

Rožansko posojilno in konsumno društvo, vpisana zadruza z omejenim poroštvo, vabi na prvi občini zbor, ki bode v nedeljo dne 4. oktobra 1891. ob 4. uri popoldne v dvorani podružnice sv. Cirila in Metoda v Rojanu. Vspored: 1. Nagovor načelnika. 2. Čitanje pravil. 3. Vpisovanje novih zadrudnikov. 4. Sporočilo o dosedanjem društvenem delovanju. 5. Sporočilo o sadružnem sedanjem gmotnem stanju. 6. Posamezni predlogi. 7. Volitev načelnika predstojništvu. 8. Volitev družih članov predstojništva, nadzorništva, razsodišča in njih namestnikov. Odbor najuljudnejše vabi svoje sorojake v Rojanu, v mestu in v okolici, da se mnogoštevilno udeleže tega zborovanja ter obilno pristopijo k našemu društvu.

Tržaško posojilo z leta 1865. V četrtek dne 1. oktobra vršilo se bode žrebanje obligacij omenjenega posojila, koje se imajo amortizovati. Obligacije se bodo izplačevale pri mestni blagajni osmi dan po žrebanju.

Vabiló na prvo veselico novo ustanovljenega pevskega društva „Svoboda“ v Rocolu v nedeljo dne 4. oktobra t. l. v dvorani gostilne „Prašel“. Program veselice: 1. „Kviško bratje“, pevski zbor. 2. F. Janda: „Venec slov. narodnih pesni“, udara tamburaški zbor „Tržaškega Sokola“. 3. P. Stooš: „Ljopa naša domovina“, pevski zbor. 4. M. Leban: „V veseli družbi“, pevski zbor. 4. a) Iv. pl. Zajc: „Tri čase“, b) Veljko Šviglin: „Junaska“, udara tamburaški zbor „Tržaškega Sokola“. 6. L. Lapajne: „Štruklija“, komičen prizor, proizvajja Skalovič. 7. Dr. I. Vošnjak: „Svoji k svojim“, veseloigra v enem dejanju. 8. Ples. Na vrtu prosta zabava in umeteljni ognji. Ustopnina k veselici 30 nov., k plesu 30 nov., sedeži 10 nvč. Začetek točno ob 5½ uri popoldne. Ker je to prva veselica edinega narodnega pevskega društva v tem okraju, nadeja se podpisani odbor, da ga rodoljubi iz okolice in mesta počaste z mnogobrojnim obiskom. Čisti dohodek namenjen je v društvene svrhe. Dobrodelnim doneskom se ne stavijo meje.

Ljubljarna svečanost. Iz Karlova se nam piše pod tem naslovom: V nedeljo dne 27. t. m. slavil bode velečastni O. Gil-

bert G r a v e l j svođenik hrvatsko-kranjske franciskanske pokrajine sv. Križa petdesetletnico svoje namostanske obljube. Veleč. duhovnu, koji deluje že skoro 22 let na polju učiteljskem in si je stekel za vzgojo šolske mladine velikih zaslug, častitamo od srca ob priliki te redke slavnosti, želeči, da preživi se mnogo let v sreči in zadovoljstvu.

Narodno kmetijsko društvo v Dutovljah priredi veselico v 18. dan oktobra t. l. Natančni program objavi se pozneje.

Jubilejna razstava v Pragi. Število obiskovalcev prekoračilo je dne 27. t. m. ob 5. uri popoldne drugi milijon.

Umrlo je v Trstu od nedelje 20. septembra do vstete sobote dne 26. septembra 99 oseb in sicer 48 moških in 53 ženskih.

Opomin materam. V neki hiši v ulici Via Stadion prigodilo se je, da sta 2-odnosno 3-letna otroka, koja je mati sama na domu pustila, izpraznila neko posodo, napolnjeno s žganjem in češnjami. Otroka sta se tako upijala, da sta obležala v nezavesti ter ni bilo opaziti niti sledu, da sta še živa. Prestrašena mati hitela je šnjima v bolnico, kjer se je zdravniku šele po dolgotrajnem prizadevanju posrečilo, obuditi ja k življenju. Otroka sta ostala v oskrbi bolnice.

108 goldinarjev ukradli so nepoznani tatovi iz pisalne mize, nahajajoče se v kleti znane gostilne „Bonavia“.

Poskušani cerkveni rop. Nepoznani tatovi skušali so predvčeršnjem po noči vlomiti v prvostolno cerkev pri sv. Justu. Zlikovci so že iztrgali jedno kameneno ploščo iz stranskega zidu, ko so jih redarji prehvapili pri drznem njih poslu.

„Martin Krpan“. Povest Frana Levstika. Ruski prevod M. Hostnika. Stranij 30. Ponatis iz „Slovanskega Sveta“. Pod tem naslovom je izšla lična knjižica, o katere vsebini ni treba govoriti, ker jo poznajo Slovenci; o ruskem prevodu pa spominjamo, da ga je kot izbornega označil poznavalec ruskega jezika. Knjižica se dobiva pri upravnistvu „Slovanskega Sveta“ v Trstu, po pošti po 18 kr. jeden, po 85 kr. pet in po 1 gl. 60 kr. 10 eksemplarov. Poznavalec ruskega jezika priporočamo, da si naroče to knjižico.

„Slovanskega Sveta“ št. 18 ima naslednjo vsebino: 1. Nacionalna avtonomija poleg deželne avtonomije ali brez nje. 2. Cerkevni obred v gorenji Italiji. 3. O prepovedu hrvatske knjige. 4. Srbska pesem: Onmao, Onamo! 5. O izgubljenem sinu (V cirilici). 6. Življenje veselje? 7. Ruske drobtinice. 8. Poročilo o ruskem društvu Kačkovaškega. 9. Pogled po slovanskem svetu. 10. Književnost.

Poslano.
Velecenjenim p. n. prebivalcem Sežane!

Ko je zadnje nedeljo naše društvo imelo svoj izlet v Vašo sredo, okrasili ste svoje domove z zastavami v znamenje, da smo Vam slovenski pravnik dobro došli. Lepi in nepričakovani ta sprejem nas je utrdil v prepričanji, da smo prišli „svoji k svojim“ in da narod Sežanski umeje duha, kateri vodi delovanje našega društva. Ta zavest nam je tudi dala tisto posebno veselje, s katerim smo tistega dne vršili na Vaših tleh svojo nalogo. In vsi pravniki, dasi iz raznih stranij naše domovine, bili smo tudi v tem složni, da smo Vam hvalo dolžni za podeljeno nam sijajno gostoljubnost.

Podpisani odbor šteje si v posebno čast, da Vam izreka našo občno zahvalo za vse, proseč Vas, da to blagovoljno vzamete na znanje. Bog Vas ohrani!

V Ljubljani, 22. septembra 1891.

Za odbor društva „Pravnik“:
Dr. Fran Papež, Dr. Danilo Majaron,
načelnik. tajnik.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Rabljeni glasoviri

— 2 — prodajajo se pri
Matiji Müllerji
v Trstu, Via del Canale št. 7 l. nadstr.
Za glasovire so jamči ter so izdelani v glasovitih tvornicah in se prodajajo po nizki ceni od 40 do 100 gl.

Kar se dobiva strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi tvrdke
Živic in družb. v Trstu
— 40 — ulica Zonta 5
vse garantirano in ceneje.
Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.
Priporoča se omenjena tvrdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Več rabljenih sodov

za vino in špirit na prodaj je po primernej ceni pri
Fran Abramcu, — 4 —
via St. Francesco 22 v Trstu.

Od pluga do krone.

3-4

ANTON SODIA

PUŠKAR

6-5 v Borovljah (Ferlach, Kärnten.)
Priporoča vsakovrstne dobre puške iz svoje delavnice, prevzame tudi vsakovrstna popravila in predelovanje kresne puške na nazadanke. — Cenike dopošilja brezplačno (franco).

ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.

Henrik Freisinger

TRST, via Mercato vecchio št. 4. Lloydova palača.

PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.

Blazinice za pečate se stalnim črnolom, silografija, Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih sistemov. Priprave za kopiranje, in heliografirani papir za reproduciranje slik v polusvitu.

Sve strojeve za gospodarstvo i vinogradarstvo!

Plugove, brane, valjke, strojeve za sijanje, za košnjo, za obračanje sena, konjske grablje, tiskalnice za seno, mlatilnice, strojeve za vucitbu lokomobile, triere, mlinove za čiščenje žita, strojeve za trebljenje kuruze, Häckseovel strojeve za rezanje krme, mlinove za drobnu melju, strojeve za rezanje repe, mlinove za voče, tiskalnice za voče, strojeve za tiskanje grozdja i vinske tiskalnice tiskalnice za masline, strojeve proti peronospori, strojeve za lupljenje voča, spreme za sušenje voča i povrtja, vinske sisaljke spreme za konobu, sisaljke za vodu, okrugle pile, decimalne tezulje, tezulje za blago, separatore za mleko, dizaljke za posudje, vrtače strojeve, samostalno djelujuće tiskalnice krme, prače strojeve, strojeve za čiščenje lana itd.

Sve izvrstno izvedeno. — Jamstvo, ugodni uvjeti za plaćanje, doba pokusa!
Skladišće gospodarskih i vinogradarskih strojeva

Ig. Heller, Beč

19-20 II. Praterstrasse br. 78.

Bogato ilustrirane, od 144 stranica, cjenike u njemačkom, talijanskom i slavenskom jeziku šalje se na zahtjev badava i franko. Solidna zastupstva ustrajati će se posvud.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Griena bei kašalj, hrepatavica, promoklost, nazob, zadržica, rora, zapala ustijah itd.

mogu se u kratko vrijeme izliječiti rabljenjem
NADARENH 9-8

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hrepatavice i grienih zapalah nestaje kao za čudo nzmimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponešinjaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntišnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa napatkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 43-43

Tinktura za želodec,

katero iz kineške rabarbare kerhlikovcovega lubja in svežih pomeraničnih olupkov prireja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov urejajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razpošilja je izdelovatelj v zabožkih po 12 in več steklenic. Zabožkih z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl., 5 kg. težo, velja gl. 5.26. Poštino plaća naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo se v vsih lekarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 29-11

Ulica Barriera br. 4 Trst
prodavaju se za najniže cene
vienci za pogrebe,
odjela za andjelce, 13-24
mrtvački lesovi, vočane sveče, umjetno cvieće, predmeti mrtvački za djecu i odrasle itd. itd. Pokorni Montanelli.

št. 513.

Razglas.

Od županstva občine Gorenjelogaške se daje na znanje, da boče vsled privolitve visoke deželne vlade za Kranjsko od 30. aprila 1891. št. 4964 v občini Gorenji Logatec (Cerkovski vasi) od sedaj na letnem sejmju v dan po Nebohodu in v ponedeljek po Roženkranski nedelji tudi sejm za živino. Ob jednom je visoka c. kr. deželna vlada dovolila za Gorenji Logatec nov letni in živinski sejm na dan 7. februvarja, ako je pa ta dan nedelja, ali praznik, boče letni in živinski sejm drugi dan. Do sedaj obstoječi letni in živinski sejm na dan sv. Lucije (13. decembra) ostane še nadalje. 1-3

Županstvo v Gorenjem Logatcu
dne 24. septembra 1891.

KWIZDE

izklj. priv.

restitucionalni fluid

(voda za pranje konj).

Se uporablja že 30 let s najboljšim vspehom po hlevih raznih dvorov, večjih hlevih civilnih oseb in vojaštva v okrepčanje pred hudimi napori in zopetno okrepčanje po naporih; ako se noga zveme ali izpahne, ako postanejo mišice trde itd. vsposoblja konja za posebna dela pri vežbanju konj (Training.)

1 steklenica gl. 1.40.

Prayo se dobiva le pod sgornjo varstveno marko po vseh lekarnah in drogerijah Avstro-Ogerske. Razpošilja vsaki dan glavna zaloga

Franz Joh. Kwizda,
c. kr. avstrijski in kralj. rumunski dvorni dobavitelj, Kreisapotheker, Korneuburg bei Wien

KMETIJSKO BERILO

za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk, dobiva se v tiskarni

DOLENC

Piazza della Caserma št. 2.
po 40 kr., trdo vezan 60 kr.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravoga vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gl. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najbolji vspeh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačom prijeten, rezeek okus in se dobiva le pri meni.

Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vtevrši pouk o uporabljanju.

Razuu teh specialitet ponujam vsakovrstno esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likérov itd najbolje in nenadkriljive kakovosti Receipti prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20-8 in PRAG. 15-20
Iščejo se solidni zastopniki.

Vozni listi in tovorni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod „RED STEARN LINE“ iz Antverpena direktno v

New York & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 41-42

„Red Star Linie“
na Dunaju, IV Weyringergasse 17
ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Tiskarna Dolenc v Trstu.